

no: Barvič a Novotný, 1929, s. 5.) Tvrdil také, že „výměna názorů, byť polemická, je formou vědecké spolupráce a kooperace“ (tamtéž, s. 86). Sporným se Loevensteinovi jevil například Englišův pojem „ideálu člověka“, o který veřejné svazky usilují. Kladl si otázku, zda je možné za uskutečňování tohoto ideálu považovat například jednání výdělečné akciové společnosti, jež může být i podvodné. Oba akademici se neshodli například v otázce odůvodnění daňové progresce. Podle Loevensteina není progresce odůvodněna tím, že subjekt, jenž má vyšší důchod, snese vyšší daň, ale tím, že platí předpoklad, že teprve při progresi obě osoby platí stejně. Tato rovnost není podle něj sice dána ani rovností obnosů, ani rovností procent, ale rovností obětí.

Na uvedených příkladech, mutatis mutandis dodnes aktuálních, se ukazuje též charakter dobového pojetí finanční vědy. V Loevensteinově přístupu spočívala v promyšlení a definování esenciálních pojmů daného právního odvětví. Loevensteinův spolupracovník a blízký přítel prof. František Weyr v posmrtné vzpomínce na kolegu zdůraznil: „Finanční věda vyznačuje se silným sklonem k filozofickým úvahám. Pro tento vědecký směr není pravé vědy ve vznešeném smyslu tohoto slova bez podkladu filozofického. Není to arcí filozofie ve smyslu nějaké zastaralé metafyziky, nýbrž v podstatě nauka o vědeckém poznávání, noetika, metodologie, tedy filozofie formální.“ (Citováno z nekrologu uveřejněného ve Vědecké ročence PrF MU za rok 1932, s. 198.)

Přestože vědecké dílo Jana Loevensteina zůstalo nedokončené, vypovídá o tom, že byl nejen důstojným protějškem Karlu Englišovi, ale též o tom, že byl všestrannou osobností, na kterou by naše akademická obec neměla zapomenout.

O. MATĚJČKOVÁ

Prof. MUDr. František Ninger, DrSc.

zakladatel moravské otolaryngologické školy

V tomto roce 2006 vzpomínáme dvě významná výročí prof. Ningerera, zakladatele ORL kliniky LF MU v Brně.

Prof. MUDr. František Ninger, DrSc.
Portrét z roku 1946 od významného brněnského malíře Františka Kalába

Dne 31. 8. to bude 120 roků od jeho narození a 31. 5. už 40 roků od jeho úmrtí.

Prof. Ninger se narodil do věřící evangelické československé rodiny s bohatými kulturními zájmy. Odtud také pramenily jeho osobní záliby ve filozofii, literatuře, hudbě a ve výtvarném umění.

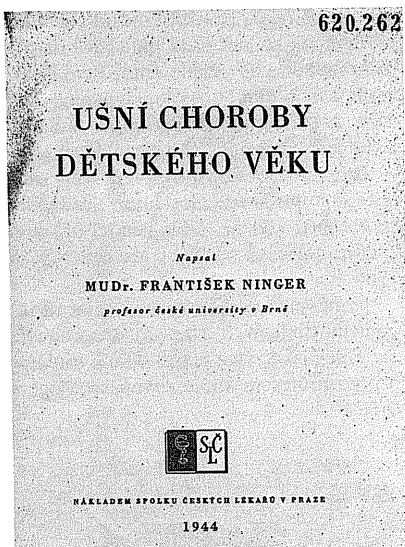
Po ukončení studia lékařství na LF UK v Praze v roce 1912 nastoupil hned na České klinice ušní, nosní a krční v Praze, kde byl přednostou prof. MUDr. Otakar Kutwirt. Ten se stal Ningerovým vzorem jako skvělý odborník i jako organizátor vědecké práce. V roce 1919 se dr. Ninger habilitoval a o rok později jej prof. Kutwirt vyzval, aby v Brně na nově založené Masarykově univerzitě na Lékařské fakultě vybudoval ORL kliniku a vytvořil na Moravě síť ORL ústavů v nemocnicích. Dne 1. září 1920 se dr. Ninger stal přednostou ORL kliniky Zemské nemocnice v Brně a pak neúnavně pracoval na vybudování brněnské kliniky - chyběly prostory, nástroje, lůžka a vybavení operačního

sálu, zkrátka všechno potřebné. To vše ale nový přednosta úspěšně zvládl a mimo vynikající klinickou práci léčebnou vychovával studenty, pak ORL odborníky, kteří mu pomáhali při zřizování ORL primariátů na okresech. Za dobu jeho působení bylo zřízeno 24 primariátů, řada poliklinických oddělení a jeho žáci odcházeli na primariáty nejen na Moravu, ale i do Čech a na Slovensko. Pět jeho žáků se stalo univerzitními profesory.

Hned od počátku svého působení rozvíjel prof. Ninger spolupráci se zahraničními kolegy a pracovišti (Strassburg, Nancy, Paříž, Halle, Vratislav, Leuven). Byl činný ve významné mezinárodní ORL společnosti Collegium Otolaryngologicum Amititiae Sacrum. Jemu i jeho pracovišti se dostalo mnoho našich i mezinárodních uznání. V roce 1927 byl jmenován řádným profesorem MU v Brně. V letech 1929 - 1930 byl zvolen děkanem Lékařské fakulty. Za okupace v roce 1942 musel odejít z kliniky a těžce na něj dolehla smrt jeho manželky. Jako přesvědčený český bratr čerpal sílu z myšlenek Jana Husa a J. A. Komenského. Přednášel o něm a stal se předsedou muzejního spolku Bible kralické. Po konci okupace pokračoval dále v práci jako přednosta ORL kliniky a věnoval se budování foniatricko-audiologického oddělení a jeho klinika se jako první v republice začala zabývat chirurgickou léčbou nedoslýchavosti, ve které pak dále úspěšně pokračovali jeho žáci jako prof. Hladký nebo doc. Čada.

Prof. Ninger měl silný osobní vztah k lázním Luhačovice. Jezdil tam na dovolenou každý rok. Měl odborný zájem o léčebné účinky tamních minerálních vod a rozpracoval metodiku inhalací léčby. V roce 1967 byla Františku Ningerovi v Luhačovicích odhalena pamětní deska a bylo po něm pojmenováno lázeňské inhalatorium. Od roku 1997 pořádá naše brněnská klinika každoročně odborné konference v Luhačovicích, které jsou po něm nazvány. Vedle desítky skript a učebnice publikoval profesor Ninger během své dlouholeté odborné práce 114 vědeckých prací časopisecky.

Já jsem po konkurzu na ORL kliniku LF MU v Brně nastoupil 1. 8. 1963. Měl jsem to štěstí, že jsem mohl pana profesora Ningeru

Prof. MUDr. František Ninger, DrSc.,
1. učebnice ušního lékařství
v dětském věku u nás

poznat osobně, protože pan profesor docházel stále ještě na kliniku. Ke všem spolupracovníkům i pacientům byl vždy pozorný a laskavý. Vynikal pracovitostí a smyslem pro spravedlnost, měl hluboké sociální cítění. Jeho morální krédo vystihuje výrok z úvodní přednášky pro studující medicíny: „Láska k pravdě musí být samozřejmou vlastností lékaře a vědce.“ Po promoci jsem se dostal k oboru ORL v roce 1959 do Opavy, kde se zrovna uvolnilo místo na ORL oddělení, které vedl prim. MUDr. Jaromír Soldát, žák prof. Ningeru. Ten byl mým prvním učitelem oboru ORL a jeho příčiněním jsem šel na konkurz na ORL kliniku v Brně.

Poprve jsem se setkal s panem profesorem jako student. Zde těsně po zápisu v úle děkanství jsem 2. 10. 1959 studoval informační tabuli pro 1. ročník. Vedle mne se se zájmem postavil starší pán menší postavy s knírkem a krátce stříženými vlasy a zkoumavě mě pozoroval. Když jsem se dále věnoval pro mne důležitým informacím na tabuli, najednou se sám ozval: „Pane kolego, vy mě neznáte? Já jsem profesor Ninger, přednosta ORL kliniky. Lehce si to zapamatujete – ningere je latinsky sněžiti.“ Od té doby

vím, jak se řekne latinsky „sněžiti“, ale hlavně mně tak zřejmě osud představil dalšího mého odborného učitele, jehož jsem si jako všichni moji kliničtí spolupracovníci velmi vážil a pro jeho neobyčejnou laskavost a vlídnost k nám všem také zamiloval.

Pan profesor dva dny před svou smrtí ještě vystupoval na celostátním sjezdu ORL společnosti v Plzni. Náhle zemřel při cestě zpět na návštěvě v Praze u své sestry 31. 5. 1966.

Je mi velkou ctí, že mohu napsat těchto opravdu obdivných a ze srdce upřímných pár řádek jako výraz úcty a díky k osobnosti pana profesora MUDr. Františka Ningera, DrSc.

M. NOVOTNÝ

H. Matisse: *Jeanette V.*, 1910-1911

Eduard Milén

Dne 18. března 1891 se narodil v rodině malíře kostelních obrazů ve Frydštejně u Turnova v Čechách Eduard Milén. Po otci zdědil umělecké nadání a Jan Proušek, učitel kreslení na měšťanské škole v Turnově, jej doporučil na Uměleckoprůmyslovou školu do Prahy, kde pak Milén studoval pod vedením profesora Emanuela Dítěte. Ve 4. ročníku přestoupil do oddělení pro dekorativní malbu k Jakubu Schikanedrovi a odtud ještě na Akademii výtvarných umění do grafické speciálky Maxe Švabinského. Za první světové války narukoval přímo ze školy do Dalmácie, kde ve volných chvílích opět kreslil. Kresby zaujaly nadřízeného důstojníka, který byl jmenován v roce 1916 velitelem kadetní školy v Brně - Králově Poli, a proto si do ní vybral Miléna za učitele kreslení. V Brně již Milén zůstal. V roce 1919 vstoupil do Klubu výtvarných umělců Aleš a v roce 1922 do Skupiny výtvarných umělců.

Milén zobrazoval často Brno, a to od roku 1917, kdy zachytil technikou litografie *Nádvoří brněnské radnice a Šmálku* a brzy nato *Královopolský kostel*. V červnu 1919 v klubových místnostech KVV Aleš uspořádal *Výstavu pohledů na Brno* a vydal album nazvané *Brno*. Vědodil mu panoramatický *Pohled na Brno z Hádů*, velmi jemně impresionisticky načrtnutý, ke kterému ho nepochybně inspirovaly obrazy Antonína Slavíčka *Praha od Ládví* a *Praha z Letné*. Litografie pomohla Milénovi i na tomto pohledu zachytit jemné přechody světla a stínů, zvýraznit neurčité popředí i opar nad městem, ze kterého se vynořují siluety Špilberku a věží Petrova, ale i továrních komínů pod nimi. Charakter města dokreslují také litografie *Zelný trh* a *Náměstí Svobody*, později často reprodukováné. Přestože jde o grafické listy a o grafickou techniku, lze říci, že jsou zpracovány malířsky.

Městské vedutě se Milén věnoval vedle rozsáhlé práce inscenační, ilustrátorské a typografické. Vydal celkem tři alba: *Obraz dnešního Brna* (1928), s předmluvou